

LAISVOJI LIETUVA

Vasario 16-sios minėjimo dalyviai

Apačioje matoma fotografija parodo dalį publikos, susirinkusios 27 metų Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimui, kurį buvo suruošusi Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija, vasario 18 d. š. m.

Viršuje matosi gražioji Urugvajaus lietuvių publika, susirinkusi į „asado“, suruoštą Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos, pagerbimui didelio Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės ginėjo, rašytojo gerb. K. Čibiro - Verax, kovo 4 d. š. m.

Visus sveikiname su Velykomis

LIETUVIŲ KILMĖ, UŽSĖMIMAS IR ĮPROČIAI

a) Lietuvos kilmė. Nuo istoriniai nežinomų laikų dešiniajame Baltijos jūros krante, tarp Dauguvos, Nemuno ir Vislos upių pačios gyveno broliškos tautos, to paties kraujo, ir, su mažais skirtumais, tos pačios kalbos, priklausą tai pačiai aischų (aestii) giminei. Tenai gyvenančias tautas to vardu vadinas užtikame pirmajame amžiuje po Kristaus gimimo, romėnų rašytojo Tacito rašuose. Kadangi iškasenų mokslas nerodo tenai jokio kultūros pasikeitimo, tai galima daryti išvadą kad jau keletą tūkstančių metų prieš Kristaus gimimą tenai gyveno tie patys aischai. Aischai priklausė indo-europiejiškai arba arijų rasei. Kai kurie užsieniečiai rašydami apie tenai gyvenančias tautas vadindavo baltų tautomis, nuo Baltijos jūros vardo. Vienok mūsų didieji kalbininkai, kaip J. J. Jusas Dr. Kaz. Buga, tenai gyvenančias gimines vadina aischais, nes taip vadinę viduramžio rašytojų gyvenamose vietose pasitaikę panašių vietovardžių, pav., Aismares, Prusuose.

Aischų giminės aš arba centą sudarė lietuviai, kurie šakojosi į žemaičius, aukštaičius ir sūdūvius. Jų gi kaimynai buvo prūsai, jotvingiai ir latviai. Tais aischų gimines reikia laikyti mūsų tautos protėviams. Prof. Max Friederichsen, savo veikalą «Baltijos valstybės», 165 puslapyje, rašo: «Lietuviai nėra slavų (rusų, lenkų, čekoslovakų, jugoslavų ir kt.) giminės. Tai aiškiai rodo jų atskira kalba. Jų visos tautos kurios kalba slaviskomis žargonais, tarp savęs susikalba. Lietuviškai gi kalba nesuprantama nei slavams nei germanams. Taisi savo skirtinga istorija bei kultūra, tarp jų supančių slavų tautų, sudaro skirtingą, nepriklausomą tautą».

b) Senovės Lietuvos užsiėmimas.

Kiekvienai tautai pragyvenimo šaltinius nulemia krašto gėmta. Lietuvos kraštas buvo miškuotas ir pelkėtas. Kilmotis iš vienos vietos į kitą buvo nelengva.

Be to, žemė ir anais laikais buvo derlinga. Taisi jau ir senoviniams laikais aischai lietuviai vertėsi žemės darbu.

Be anų laikų žemdirbystė turėjo daug sunkumų: neturėjo ištobulintų padarų; klimatas perdrėgnas, nesuspėjo įvai prikelti bei išdžiūti (dar ir dabar yra užsikęėjusios juvams džiūvinti); savitarpiniai karai vyrus nuo ukės attraukdavo. Taisi ieškojo legvesnių verslų. Jų tarpe

Gyvu linin-kys tė. Atskiros Lietuvos šeimos tiek gyvulių neaugino kaip dabartiniai Urugvajaus estancieriai. Lietuviai savo gyvulus turėjo ganyti arti sodų, nes kitai miškuose paklysta. Vienok savo reikalams jų būnai užtekdavo Vienas iš svarbiausių gyvulių buvo arklys-žirgas, reikalingas karo žygiams. Be to, bernėliai jais įdavo pas mergėles. Žir-

gas tai artimas lietuvio bičiulis, gražiai apdauotas mėšų dūnose. Mėšųukai, bet greitai ir patvarūs žemaitukai dar ir dabar tebėra garūs. Yra žinių, kad senovės aischai labai branginę kumelių pieną. Lankė ir kitų gyvulių bei paukščių: karvių, ožkų, avių, kiaulių, vištų, ančių, žąsų ir kt. Bet maistinis daugiausiai miško mėsu.

Medžio klė buvo vienas iš žymesnių pragyvenimo šaltinių. Mėšų suvalgydavo, kai lius gi iškeisdavo su užsienio pirkliais į kitas prekes. Vėliau net ir mokesčius mokėdavo kailiukais. Viena Lietuvos valstiečių rūšis dar 16 amžiuje po Kr. tebmokėjo mokesčius kailiukais.

(Bus daugiau.)

Maloni Naujiena

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS
TEBEPRIPAŽĪSTA LIETUVĄ, LATVIJĄ IR
ESTIJĄ NEPRIKLAUSOMOMIS
VALSTYBĖMIS.

Š. m. kovo 2 d. laike spaudos konferencijos Baltuose Rūmuose "The New York Times", korespondentas p. John H. Crider užklauso prezidento Ruzvelto, ar Jungtinės Amerikos Valstybės neatsakė savo pripažinimo trijų Baltijos Valstybių kaip pasekmę rusų kontrolės šiose srityse. Prezidentas Rusveltas atsakė, kad tos klausimas Yaltoje nebuvo svarstytas ir patarė tam žurnalistui kreiptis į State Departmentą Užsienų Reikalų Ministeriją.

State Departmente, kitą spaudos konferencijoje Užsienų Reikalų Ministro pareigas eina p. Grew žurnalistams tuo klausimu pareiškė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės iebebuvo Baltijos Valstybes Estiją, Latviją ir Lietuvą nepriklausomomis valstybėmis, nežinint, kad Sovietų Sąjunga jas absorbuvo šio karo pradžioje. P. Grew pareiškė, kad niekas nepasiektė šių trijų valstybių atžvilgiu, kad jų pasiuntiniai tebėra akredituoti ir tebėra pripažinti.

Pasiuntinybė.

Domės

Senovėje «Laisvosios Lietuvos» numeryje tilps daug idomios medžiagos, gautos per Lietuvos Konsulatą Brazilijoje. Stenkitės būtinai perskaityti.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Kovo - Marzo 1945 | Nr. 5

¿LIBERACION? ¡MEJOR LA MUERTE!...

(Continuación)

Apenas Stalin en su orden del día al ejército anunció que la capital de la Lituania soviética Vilnius (Vilna) había sido «liberada», los emigrantes comisarios vueltos de Moscú se apresuraron a proclamar, que en Lituania volvían a regir las leyes y edictos administrativos soviéticos, redactados en Moscú ya durante el período de ocupación 1940-41. Acerca de esas leyes y el régimen basado en ellas nos tocó escribir más de una vez. Existen fundamentos para creer que la segunda ocupación del ejército rojo y la nueva ola de bolchevización será mucho más espantosa que la primera por el motivo ya citado. Ello está confirmado por noticias que lograron salir de allí en forma bastante dificultosa.

De fuentes de fidedigna hemos recibido un telegrama, sintetizando las noticias recibidas en Suecia por boca de los refugiados lituanos que últimamente se allegaron allí. El telegrama dice textualmente: «Los rojos, ocupando las localidades lituanas fusilan a todos los patriotas lituanos y empleados de todas las instituciones. Otros, entre quince y sesenta años de edad, son forzados enrolarse en el ejército rojo. El alimento es requisado de los campesinos hasta el último bocado. Los alemanes, vengándose de la resistencia pasada, no permiten a los lituanos huir al Reich, admitiendo libremente a los rusos. La Lituania occidental está invadida por refugiados lituanos y rusos procedentes aun de Orel, Smolensk y Orsha. Los habitantes de Lituania occidental son obligados a cavar fortificaciones sobre la frontera alemana. La situación de los lituanos es de lo más desesperante, sin chance de huida, pues los alemanes han requisado todas las naves. Las masas de refugiados han devorado las reservas alimenticias y cosechas al igual que langostas: el hambre ya se agudiza. La mayoría de nuestras tropas (lituanas), que recientemente se opusieron a los alemanes, sigue escondida en los bosques y lucha con los alemanes arma en mano».

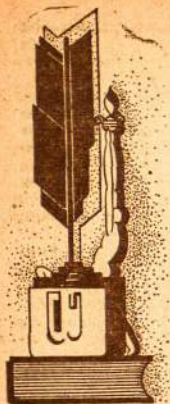
¡He aquí que liberación!

Es una liberación mortal para la nación, que la desgracia de caer por tercera vez consecutiva en esta guerra en garras de los tiranos. Cambian los tiranos, pero no su barbarismo. Desgraciadamente hoy día pocas personas intuyen, que hay cosas más horribles que la propia guerra y la misma muerte. En cierta ocasión Mr. Winston Churchill dijo, que «el bolchevismo es más terrible que la misma muerte.» Los amigos del Kremlin entonces ló apoderaron de reaccionario.

Quien en la actualidad repite esta verdad públicamente, debe disponerse a ser acusado de pronazi o profascista.

Puesto que ahora todavía está de moda la propaganda sobre el idealismo de los sacratísimos deseos de la omnipotente URSS y sobre la infalibilidad de su dios Stalin...

La situación de la nación lituana y sus vecinos es excepcionalmente trágica. Sus perspectivas de libertad son ¡hay! pequeñas. Hasta los representantes de la democracia occidental intentan acallar «dignamente» sus derechos a la recuperación de su independencia. Pero nosotros esperamos contra toda esperanza. Vamos con aquellos, cuya voluntad y anhelos de vivir libremente desprecian la mismísima muerte. Débese elegir únicamente entre la libertad. No hay ni puede haber elección entre dos tiranías, aunque sean de distinto color. Los jefes del destino del mundo tendrán que tener muy en cuenta este principio, y en caso contrario deberán cargar con la responsabilidad de ser los autores de la tragedia universal; «La noche que vendrá»

LITUANIA LIBRE
REVISTA MENSUAL

Para difundir al Homenaje, la Cultura, los Ciencias, Artes y Letras y para defender al Derecho de Vivir hasta por más pequeños y débiles que sean

EDITADA por la

ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobado y reconocido por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Paroquencia Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma, Impreso en la IMPRENTA BORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta Rio de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS.
Berna 2347 - CERRO

Administrador:
JOSE BABILIUS

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos
kaina:

Urugvajuje \$ 150 U
Argentinoje \$ 300 A
J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siūsti žurnalo
administratoriaus vardu; raštas - Redak-
cijos:

LITUANIA LIBRE
Rio de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Lietuvos Ministro

sveikinimas

Urugvajaus Lietuviams

Buenos Aires, 1945 m. vasario m. 6 d.

Legation de Lituania

Nr. 66.

Urugvajaus Lietuvų Kultūros Draugijai

Montevideo.

Branžūs Urugvajaus Lietuviai!

Nuosirdžiai ačiū Tamstoms už malonų pakvietimą į Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 27 metų sukaktuvių paminėjimą. Šiuo taip tragingu mūsų Tėvynei momentu man labai malonu būtų minėti šias sukaktuves drauge su Urugvajaus lietuviais, kurie vieningai kovojate už pavergtos Lietuvos atgaivinimą. Tačiau, tą pat dieną ir net tą pat valandą įvyksta paminėjimas Buenos Aïrese, kuriame esu pasižadėjęs dalyvauti drauge su savo bendradarbiais ir kitais Pabaltės valstybių atstovais ir todėl neturiu galimybės pas Tamstas nuvykti. Todėl šiuo laišku sveikinu visus Urugvajaus lietuvius mūsų Nepriklausomybės šventės proga ir linkiu pasėkmingos kovos už mūsų Valstybės atgaivinimą.

Tamstos gerai žinote kokias dideles skriaudas padarė vokiečiai ir sovietai mūsų Valstybei ir Tautai. Ištiesi kaimai ir miestai paversti į pelenus, ir daug lietuvių žuvo mūsųose. Tačiau nepalyginamai daugiau — šimtai tūkstančių lietuvių — prievarta iš Lietuvos išvaryti arba ir patys išbėgo. Daug lietuvių priversti vergauti ir Vokietijoje ir Rusijos tyruose.

Grįžę Lietuvon bolševikai jokios mums laisvės neatnešė, o tik skubinasi Lietuvą nuo lietuvių «išlaisvinti». Vėl masiškai areštuoja ir šaudo, vyrus neteisėtai mobilizuoja raudonojon armijon, varo žmones į kolchozus ir masiškai deportuoja istisų kaimų ir miestų gyventojus į Sibirą ir kitus Sovietų Rusijos užkampius. Lietuvoje gi apgyvendinami rusai, mongolai ir kiti bolševikai.

Toks baisus likimas istiko mūsų brolius ir seseris Lietuvoje.

Tačiau amžinai taip nebus. Ne tam jungtinės tautos, o ypač Jungtinės Amerikos Valstybės, kariauja ir kraują lieja, kad išvadavus Europą iš nacių vergovės, atiduoti jos dalį ar net ir visą bolševikų sauvalei. Ne veltui buvo paskelbta Atlanto deklaracija, pagal kurią vi-

soms valstybėms turi būti gražinta laisvė. Ne veltui nuolat skelbiama, jog jungtinės tautos kariauja už tai, kad pasaulyje įgyvendinti laisvę ir patvarią teisingą taiką.

Nors bolševikai šiandien ir yra galingi, tačiau jokių teisių į Lietuvą jie neturi ir neturi teisės nei šaudyti lietuvių nei kaip vergus iš Lietuvos deportuoti. Teisybė yra mūsų pusėje, ir mes nieko kito netrokštome, kaip tik savo natūralių ir viso pasaulio pripažintų teisių realizavimą — būtent, mes kovojame ir visados kovosime už laisvos, nepriklausomos, demokratinės Lietuvos atgaivinimą.

Šios teisės mes lietuviai niekad neatširdėsime ir tikimės, kad anksčiau ar vėliau su Dievo pagalba, užtariant Jungtinės Amerikos Valstybės ir kitoms Amerikos ir Europos taikingsoms tautoms, savo Tautos sūnų ir dukrų pasiryžimu ir pasiaukojimu vėl atgaivinsime laisvąją Lietuvą.

Dr. K. Graužinis

Lietuvos Ministras.

Vaclovas Rymavičius.

Lietuvis muzikas kompozitorius ir vieno geriausių Pietų Amerikos lietuvių, šv. Cecilijos choro vedėjas. Jo vadovaujamas choras, akompanuojant orkestrui «Kanklės» jau yra įdainavęs keliolika lietuvių liaudies ir savo kompozicijos dainų į plokšteles, Argentinos studijose «Victor». Vasario 16 proga ir mes, Urugvajaus lietuviai su pasigėrėjimu klausėmės jo vadovaujamo choro dainavimo, iš Argentinos radijo stoties «Porteña». Linkim mūsų jaunam kompozitoriui, sėkmingai paskleisti gražiąją lietuvių dainą šitame kontinente.

Urugvajaus Lietuviai Pasisakė

Urugvajaus Lietuviai, Minėdami Lietuvos Nepriklausomybės 27-įj Metų Sukaktį, Vienbalsiai Priėmė Žemiau Taipinamą

Rezoliucija

Urugvajaus lietuviai, masiniu susirinkimu minėdami Lietuvos Nepriklausomybės 27 metų sukaktuves, suruoštas Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos 1945 m. vasario 18 d. gatvėje Rio de Janeiro 4001, Cerroje, Montevideo mieste, vienbalsiai priėmė šią rezoliuciją, kurią maioniai prašo neatsisakyti paskelbti kaipo lietuvių kolonijos Urugvajuje ir bendrai visos lietuvių tautos nusistatymą ir protestą:

1. — Lietuvių tauta, būdama vokiečių — nacių okupacijoje, priešinosi pavergimo politikai, kategoriškai atmesdama tos politikos sukurtą «Ostland», lietuvių tauta lygiai priešinosi rusų — bolševikų pavergimo politikai, kurenčiai «Sovietų Lietuvą».

2. — Prisidėdama kuo galėdama prie Demokratijos Sąjungininkų aukojamų milijonų gyvasių ir išleidžiamų bilijonų dolerių kare prieš agresorius, lietuvių tauta tiki ir laukia, kad Sąjungininkai nesauvaliaus savo tikslo pasiekimui, bet už teisybę kovodami, jie patys elgsis teisingai.

3. — Lietuvių tauta pripažįsta ir pripažins Sovietų Sąjungos armijos pilnai užtarnautus nuopelnus kovoje prieš vokiečių — nacių agresiją, bet lietuvių tauta jokiū būdu negali pripažinti Sovietų Sąjungos agresijos prieš Lietuvos Nepriklausomybę; viso pasaulio lietuviai trokšta vietoj agresyvės politikos turėti draugiškus su Sovietų Sąjunga, santykius, paremtus gera abiejų tautų valia.

4. — Lietuvių tauta, trokšdama teisėtu mo iš kovojančių valstybių už tautų laisvę, tuo tarpu yra priversta protestuoti prieš jai įėga primetamą įjungimą į Sovietų Sąjungą. Protestuodama, ji pasisako:

- a) prieš jai įėga primetamą sovietizaciją ir jos teisų sutrempimą,
- b) prieš neteisėtą Maskvos įsakymą mobilizuoti lietuvius į Sovietų Rusijos armiją,
- c) prieš kolchozų įvedimą,
- d) prieš masinius žmonių šaudymus,
- e) prieš priverstiną gyventojų deportaciją ištisais kalmis ir miestais į Rusijos gilumą.

5. — Lietuvių tauta vieningai kovoja už Nepriklausomos Demokratinės Lietuvos atstatymą, o kol tebeina mūsų, ji prašo viso demokratiško pasaulio padėti toje sunkioje kovoje, ir prašo taip pat, kad Lietuvos teritorija kuo greičiau būtų pavesta laikinai administruoti tarptautinei sąjungininkų komisijai.

Tegyvuoja teisė gyventi dideliems ir mažiems!

Tegyvuoja teisė visiems!

Šią rezoliuciją, masinis Urugvajaus lietuvių susirinkimas įgalioja savo organizacijų vadus pasirašyti ir įteikti Urugvajaus Vyriausybei, visų šalių ambasadoriams ir spaudai.

Dr. Juan José Amézaga
Urugvajaus Respublikos Prezidentas,

kurio vyriausybės projektą patvirtinus krašto Parlamentui ir Senatui, vasario 21 d. s. m. tapo paskelbtas karas Vokietijai ir Japonijai.

Urugvajaus tatai išėina į kara už patikrinimą laisvės ir demokratinų idealų visoms tautoms. Jis tuo pačiu turės svarų žodį ir būsimoj Taikos Konferencijoj. Kaip tradicinio parlamentarizmo ir demokratinų laisvių kraštas, Urugvajaus niekad nesutiks, kad milijonais jaunų gyvybių ir žmonių kentėjimais parbloškus rudąjį nacių imperializmą, būtų leista Europoj sauvaiiauti ir smurtu pavergti silpnesnius savo kaimynus, raudonajam bolševikų imperializmui.

Urugvajaus lietuvių kolonija kaip ir visa lietuvių tauta, būdama priešinga vergijai nešančioms visokioms diktatūroms, tvirtai tiki, kad pasibaigus baisiajam žmonijos gaisrui, garbingi Urugvajaus politikos vadovai neužmirš ir Lietuvos teisės būti laisviųjų tautų tarpe, kurios gausus vaikų būrys yra atvykęs į šį svetingąjį laisvės kraštą, kad savo darbu ir lojalumu, prisidėjęs prie jo gerovės kėlimo ir šviesios bei laimingos ateitis kūrime.

Tikime

Lietuviška

Lietuva.

Rašytojo K. Čihiro-Verax kalbos santrauka, minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 27 metų sukaktį vasario 18 d. Urugvajaus Lietuvos Kultūros Draugijos salėje.

Pasveikins šventės dalyvius Lietuvos Pasiuntinio Pietų Amerikai Dr. K. Grauzinio, taip pat visos patriotinės Argentinos lietuvių kolonijų vardu, gerb. svečias išašė tokių minčių:

«Kas gi yra tėvynė? Į šį klausimą atsakoma daugeliu protingų ir šaunių aptarčių, tačiau gražiausia jų yra kiekvieno patrioto širdies balsas. Adomas Mickevičius tėvynę yra palyginęs su sveikata, kuri tik tikrai ivertinama, kai jos netenkama».

Dėl įvairių priežasčių didelė lietuvių tautos dalis apsigyveno svetimoje padangėse. Pirmosios dienos ir pirmieji metai išeiviams dažniausiai buvo širdgėlos ir apsvylinio tyrai. Bet laikas ramino ir prapratino. Išeiviai susiskirstė į tris grupes: tie, kurie per nesuipratimą ir agitacijos klastas virto svetimos, imperialistinės, Lietuvai priešingos valstybės patriotais; kurie, pamiekinę dvasinės kultūros reikalavimus, pasiekė pinigų bei pilvo vėgijotė ir tie, kuriems savos tautos ir savos gimtosios šalies meilė yra gyvybinė proto ir širdies būtenybė.

Pirmieji ir antrieji lietuvių tautai yra žuvę, kaip nugrimzdę akmuo į pelkės dugną. Jų išdavystė ir nieksinguma pasmerkė žmoniškumo, civilizacijos, prigimties dėsnius, pra keikė kenčiančių ir žudomų brolių šauksmas. Atvirame kovos frontuž savo tautos ir savo tėvynės gyvybę liko tik tie išeiviai, kuriems žodis Lietuva tebėra šventas, kurių kraujo ryšiai su tėvy žeme tebėra šiti, kuriems Nemuno šalis tebėra kaip nuvus gražiausių atsiminimų ir tauriausių svajonių vaivorykštė (dideli plojimai). Šitie broliai ir sesės lietuviai yra vertingoji tautos dalis, kurios prisikėlusį tėvynę neužmirš».

Toliau prelegentas pastebėjo, kad kaip išeivių, taip ir pačios Lietuvos gyvenimas nestovėjo vietoje. Sparčiai žingsmais buvo daroma pažanga, kuri, deja, sustabdė ir net sugriovė sveikųjų antplūdus Jaudinančiai atpaikodamas okupantų priešpaikas, kalbėtojas prisipažino 1940 metais pats asmeniškai patyręs sovietų smūdėjimą Lietuvoje. Vėliau nacių, dabar vėl sovietų pastangos mūsų tėvynę kolonizuoti atėjūnais, tikruosius lietu-

vius išblaskius po baisų išstremimą ir naikinant beatodairinėse žudynėse, negali būti nutylėta už laisvę kovojančiame pasaulyje.

«Arba Lietuva bus lietuviška, arba jos visai nebus. Negali būti sovietinė Lietuva, kaip negalėjo būti lietuviškas Ostlandas. Gyvuoti galės tik lietuviška Lietuva (ilgį ir griausmingi plojimai). Kas skelbia kitaip, sąmoningai ar ne, atlieka imperializmo garsiakalbį užduotį, kurią teisingai reikia pavadinti tėvynės išdavimu».

Atėjūnai iš Azijos stepių tyčiojasė esą Lietuvu su kokių tryliktu ar keturioliku numeriu (lyg kalnys!) gal ir liks, bet lietuvių Lietuvoje tai tikrai neliks... Enkavedistas tardytojas Dunkov vienam Lietuvos patriotui begėdžikai išsireiškė: «mums, sovietams, ir visų jūsų Lietuvą nieko nereikia į kalėjimų pasodinti». Ir tikrai, šita tragiškoji naikinimo ir įkalinimo akcija dabar «išlaisvintoje» Lietuvoje vykdoma visu patyrusių budelių aisdėjėrų ir skubumu».

Lietuvių tautai šiuo metu gresia toks dvasinių ir fizinių žudynių pavojus, kokio dar nebuvo jos istorijoje. Pradedant 1940 metų birželio 15 diena Lieuva uoliai lajojama iki šiol, bet tos nenatūralios laidotuvės budeliams sekasi sunkiai, nes jie stengiasi numarinti tautą gyvą, kupiną laisvės ir sūrybos jėgų. Mes esame tikri, kad gaj lietuvių tauta nenumis, tol, kol liks pasaulyje plakanti bent viena ryžtinga lietuvių patrioto širdis (karši ir griausmingi plojimai).

Šalin okupantų barbarišcumas, šalin priešpaua, šalin jų melazinga propaganda! Tegyvuoja prieš budelius kovojanti, laisvės pasilgusi, nepriklausomybe vaimkuota amžinoji Lietuva!

Gerb. rašytojo K. Čihiro-Verax ilga, išpūdinga ir gilai patriotinė kliba Urugvajaus lietuvių buvo palydėta griausming ms ovacijomis. Daugma dalyvių nusibrautė ašaras, stengėsi paspausti tauriajam Lietuvos sūniui ranka ir pačekoti, už patenkėtas gaivinačias lietuvišką širdį mentis.

Iki šiol nuodytos Urugvajaus lietuvių sielos maskotiškos propagandos nuodais, kurių čia sisleidžia visuomenės padugnes, susimėję prie neva lietuviško laisrasčio, buvo pasilgę gyvo, teisingo, lietuviško žodžė. Ir todėl taip jautriai reagavo į gerbiamojo svečio lietuvišką kalbą.

Rašančiam šias eilutes dėkojo daugybė Urugvajaus lietuvių, kad buvo dėdomos pastangos ir taip reikalingu metu pabrėzėtas iš Buenos Aires gerb. rašytojas K. Čihibas-Verax, kuris maloniai sutiko ir laiku atvyko.

Nėra abejojimų, kad jo atvykimu buvo padėtas kertinis akmuo būsimam laudnesnam abiejų kolonijų bendradarbiavimui ir kovos už Lietuvos Nepriklausomybę kerdnavimui.

Daugiau tokių susiejimų, nes tik taip pajusime savo jėgą ir mūsų darbas duos žymiai gausenį vaisių.

P. Kartagėnas.

Vieningai Ir Entuziastiniai Minėjome Vasario 16

Šiais metais, istorinę šešioliktąją Vasario dieną patriotinė lietuvių kolonija Urugvajuje paminėjo su ypatingu entuziazmu.

Sventės išvakarėse vietinėje spaudoje pasirodė momentui pritaikyti, gražių ir vertingų straipsnių, kaip «El destino de Lituania», «Declaración de la Colectividad lituana» ir t.t.

Sekmadienio rytą gausus lietuvių katalikų būrys susirinko į savo pamaldas. Šičion religiniai patriotinės giesmės kilnina dalyvių sielas. Kolonijos kapelionas, kun. lic. Stanislovas Grigaliūnas, įprastu savo nuširdumu, primena dienos prasmę ir pakviečia visus vieningai dalyvauti iškilmingame pilietiniame minėjime, kuris įvyksta Kultūros Draugijos patalpose, Cerroje.

Nežiūrint, kad programos pradžia buvo skelbta nuo 4 val., jau nuo 2 val. ima rinktis lietuviai į savo šventę. Nežiūrint, kad lietuviški išgamos, norėdami pakenkti lietuvių šventei net trijose vietose daro mąskoliškus kermosius veltui, bet žymiai prieš 4 val. Erdvės Kultūros Draugijos patalpos prisipildo lietuvių visuomenės. Tai rinktinė Urugvajaus lietuvių publika, rimtosios garbingos šeimos, gražusis tautiniai susipratęs jaunimas, mūsų visuomenės bei spaudos darbininkai.

Milžiniškoji šventės dalyvių minioj, motasi ir Argentinios lietuvių, kaip gerb. Juozas Senūnas, Kazimieras Šulnis su šeima, Centro pirmininkas Deveikis ir kiti.

Lygiai 4 val., lydintas kolonijos kapeliono ir būrelio veikėjų atvyksta gerb. svety, rašytojas Kazimieras Čibiras - Verax.

Trumpai pasipakinus ir pasidalinus įspūdziais, garsiakalbis praneša, kad pradedama programa ir prašo užimti vietas. Svečiai užima vietas, bet jų pusė nebetepla salėj ir turi tenintis garsiakalbio perdavimais iš salės.

Programą trumpu žodžiu atidaro draugijos pirmininkas, J. Jazauskas ir prašo svečius išklausti Himnus. Pagauta kilnus jausmo, Lietuvos-Himną entuziastiniai gieda visa salė. Vėliau, programos vedėjas, gerb. Antanas Liūdžius praneša, kad bus skaitomas Lietuvos Ministro Pietų Amerikai, Dr. K. Grauzinio sveikinimas Urugvajaus lietuviams, kuris sutinkamas ir palydimas didžiausiomis ovacijomis.

jomis.

Po Ministro sveikinimo, vaidinama, Petro Čiučelio specialiai sukomponuotas istorinis vaizdas «Vytautas Kalėjime». Žiūrovus žavi gilioji Lietuvos senovė, gerb. Mykolo Svečilio specialiai pagaminti drabužiai ir Olimpo Štabinsko meniški nupieštas senovės kalėjimas.

Geri senovės kariai, Juozas Arbačiauskas ir Eduardas Grebliūnas, originalus ir įdomus sargybos viršininkas, Vladas Krikščiūnas, bet visų dėmesį sukoncentruoja Vytauto Didžiojo asmenybė, kurią artistiniai, laisvai ir įspūdingai vaidina, studentas Pranas Tomošūnas. Tinkamai atlieka savo rolę ir p. lė. Aldona Puodžiūnaitė, kaip kunigaikštienė, bet scenoje peryventi, idėti daug sielos, tvarkingai ir plastiniai vartoti žestikuliaciją, mokėti taip laisvai laikytis ir turėti taip natūralų dikciją, parodė, p. lė. Adėlė Čiurpiūtė. Tai jau artistė, turinti didelių gabumus, mūsų kolonijos scenos žvaigždė, kurios gali mums parodyti ir Argentinios ir Brazilijos lietuvių.

Kuomet ji išleisus iš kalėjimo Vytautą, pakruto ant kelių ir meldė Danguus palaimos savo kunigaikštėiui, kad jis laimingai pabėgtų, nes su jo pabėgimu yra surisitas Lietuvos likimas, kuri lietuviška širdis nesijaudino ir kurio veidu nenusirto graudi ašarėlė?

Baigus vaidinimą, šventės dalyviams, Petras Čiučelis persto gerb. sveti, rašytoją K. Čibirą, kuriam scenoj pasirodžius, publika sukelia didžiausias ovacijas. (Jo kalbos sątrauktą talpiname šiame numery atskirai).

Gerbiamam svečiui įspūdingą kalbą užbaigus, programos vedėjas, A. Liūdžius prašo dalyvius domės ir praneša, kad bus priimama Urugvajaus lietuvių kolonijos rezoliucija Lietuvos - atžvilgiu. Salėje virsta ypatinga tylą, mokytojas P. Čiučelis skaito rezoliucijos tekstą. Masinis Urugvajaus lietuvių susirinkimas rezoliuciją priima vienbalsiai ir pveda jį pasirašyti savo organizacijų vadovybėms bei ištekti Urugvajaus Vyriausybei, Urugvajaus spaudai, atitinkamoms ambasadoms ir lietuvių spaudai.

Rezoliuciją priėmus, kolonijos mylima ir gabi dainininkė, p. lė. Ona Mockutė dainuoja skambiasias lietuvių dainas. Melodingas ir švelnus dainininkės balsas, imponuojanti dainavimo technika ir artistinis perdavimas paties dainos sielos, greit pagaua salės upą. Mūsų kolonijos briliantukui, p. lė. Mockutei svečiai dėl to ir nėsigailėjo triukšmingų katučių, net kelis syk išsisaukdami scenon padainuoti virš programos. Tai neabejotinas ir didelės ateities talentas, jei tik jis bus reikiamai ir nuolat lavinamas.

Artistiniai bei gražiai deklamavo patriotinius eilėraščius, Feliksas Grigiūkas ir sesutės Šlelytės. Programą uždarė draugijos pirmininkas, J. Jazauskas, padėkodamas svečiams už taip gausią atsilankymą ir palinkėdamas, kad Lietuva greičiau atgautų laisvę.

P. Raitys.

Didžiausias ir geriausias Pietų Amerikos lietuvių, šv. Cecilijos choras, diriguojamas kompozitoriaus, Vaclovo Rymavičiaus.

MUZ. KOMPOZITOR. VACLOVAS RYMAVIČIUS

Kai mūsų tauta liko ne tik be valstybės, bet ir be tėvynės, kurioje dabar siaučia baisus bolševikų teroras, Amerikos kontinento lietuvių kultūrinis veikimas turi ypatingos reikšmės. Juk mes dabar tik per kultūrinį veikimą galime išlaikyti lietuvių tautos gyvybę ir laikui bėgant rasti kultūringų tautų tarpe savo kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę morale, materialę bei fizinę paramą. Todėl mūsų tautos kultūra, mokslas ir įvairus menas turi būti kuopaukščiau iškeltas, kad civilizutas pasaulis matytų, jog lietuvių tauta yra verta pagarbos, o savo prosenelių žemėje - Lietuvoje - visiškoms laisvės ir nepriklausomo gyvenimo.

Kad virš minėto pasiekus, turime pirmučiausia pažinti savo tautos kultūrintojus ir juos tinkamai įvertinti bei jiems visuose reikaluose padėti. Šiuo kartu noriu prisiminti muziką kompoz. Rymavičių. Jis prieš 15 metų Argentinos lietuvių kolonijoj uorganizavo SV. CECILIJOS CHORA, kuriam su didž. ausiu pasisėntimu, bet kartu ir su pasisėkimu vadovauja ir po šiai dienai. Jo diriguojamas choras per 15 metų ne tik mūsų tautos šventėse bei šiaip parengimuose stiprina lietuvišką dvasią bet ir plačiaime Pietų Amerikos kontinente garbingai garsina lietuvių tautos vardą, nes šv. Cecilij

jos choro sutartinga daina jau daug kartų buvo girdžiama per Argentinos radio stotis.

Vaclovas Rymavičius yra gilus patriotas, įsitikinęs katalikas ir nemėgstantis girtis lietuvis. Paskutiniaisiais metais, kai Lietuvą užplūdo okupantai ir pradėjo siausti šiurpūs mūsų inteligentams laikai, kada ten kūrybiniam darbui buvo suduotas mirtinas smūgis Vaclovas Rymavičius, nors būdamas sunkiose ekonominėse sąlygose, ėmėsi kūrybinio darbo. Jis parašė sekančioms dainoms žodžius: «Ei broliai», «Tėvynės ilgėsys», «Teskamba mūsų daina», «Vasario šešiolikta diena», «Lietuvi, ar girdi», «Anapus Atlanto», «Kad aš galėčiau» ir dar kelias kitas. Be to, kaip savo taip ir kitų autorių žodžiams jis sukūrė muziką. Visą šį darbą, gerb. Rymavičius padarė tik atliekamu nuo tiesioginio darbo laiku, naktimis, užsidaręs rūsyje. Parašęs dainas ir sukomponavęs joms gaidas, V. Rymavičius pasiryžo jas ir įamžinti, tai yra įdainavo jas į plokšteles.

Vaclovo Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecilijos choras dar ir šiandien nesijaučia pilnai savo tikslą pilnai pasiekęs. Anot Vaclovo: «pradžią tik galvą lauzia, toliau bus lengviau. Rodosi, kad šis choras jau vėl rengiasi prie įdainavimo naujų plokštelių. Bet kaip pradžioje esu pasakęs, tik tada mūsų kultūrinis darbas kils reikalingu greitumu, kada visa tauta savo kultūrintojus visomis galimybėmis remsiene, o savo tautos niekšus vytime laukis savo kultūrinį žydinį. Baigdamas noriu pasakyti, kad jei norim V. Rymavičiui padėti, tai nors nusipirkime jo vadovaujamo choro įdainuotas plokšteles J. Salunaitis.

Alg. Giedrus.

Tą vakarą rugsėjo tylų,
Rudens lietuvių nykiaji krapnojanai,
Staiga jūs, mūsų tūkstančiai vyrų,
Kaip vienas šokot ant kojų!

Jūs traukėt keliais arimais
Per tą žemę tėviškės mielą,
Kad tie tolimi patrankų rimai
Nebūt baugūs tėviškės sielai.

Kaip broliai visi, kaip šeima,
Išaugot pulkais jūs tą naktį.
Vėl ginklo draugai ir kaimynai
Skuba žalsvą mundurą segtis.

Tiesios eilės ir voros jūs ilgos
Išsitiesė per Lietuvą šventą —
Mūsų žemę jau siausiasi ginklais
Ir trokšta vien laisvę gyventi!

Mes nenorime svetimo ploto,
Nepažįstame keršto ir melo,
Bet kas mūsų aukomis nuklota —
Tai dėl to vien mes budim, gyvenam!

Mes kantrūs, ryžtingi ir ramūs
Šiandien budim ir žvelgiam į toli,
Šiandien tvirtas Tėvynės mūsų namas
Priglaus priešą ar vargusį brolių...

Mūsų Dėdė.

Meilė

Koks tai menkas žodis meilė,
Bet kiek turi jis reikšmės.
Meilėj slepiasi tie žodžiai,
Ką supranta tik širdis.

Meilė turtas yr kiekvieno,
Brangi dovana gamtos.
Meilė radom ir paliksim,
Lyg pasaulio pabaigos.

Meilė yr garbės vainikas,
Zmogaus nukuras širdies.
Meilė žydi nekaltybėj,
Švieša tamsumoį nakties.

Meilė dangiškas rojus,
Mus viliojantis visus.
Meilė pašaukia pasaulin,
Meilė lydi į kapus.

Meilė ašaros graudingos,
Sunkios kančios ilgėsysis.
Meilė ugnis įsikūrus,
Kurios nieks neužgesis.

Balys Šerevičius

VASARĄ PALYDINT

Kaip klajūnas teviškolėj
Kažin ko taip laukiu,
Kai giesmė bedalio paukščio
Skamba po palankę.

Vienišą mano laimūžė
Kartais čia aplanko —
Aukso dainų vis mylėčiau,
Kaip bitutės lanką.

Sutemose sesių dainos
Ilgesį vis mini.
O žiogeliai graudžiai verkia
Lapų tankumyne...

Nežinia ko dar norečiu
Vasaros prašyti,
Ar išgirsti paukščių balso,
Ar dainų sesytės...

Kazys Bradūnas

ANOS DIENOS

Anos dienos buvo pilnos tyro juoko,
Anos dienos buvo kupinos dainų.
Vėjai išvertė tą džiūgesio sūpuoklę —
Nū kitojais vieškeliais einu.

Saulė leidosi tada visai kitokia,
Saulė leidosi be ašarų, linksma,
Ir mėnulis tą suktinį linksma šoko,
O padangė, kaip linai melsva.

O ar atmeni, kai siautėme gėlynuos?
O ar atmeni rugiagėlių pulkus?
Išskrajojom, išklajojome žvaigždynus...
Nū užmigus laimė, ar pabus?

Anos dienos, lyg dainelės nuskambėjo,
Lyg dainelė to gegužės naktimis.
Neatnėš jau josios aido ryto vėjai,
Nė karšta vidudienio ugnis.

U ž s i p r e n u m e r u o k i t e

žurnalą «Laisvoji Lietuva» Metams tik
\$ 150 Urugvajuje ir \$ 3.00 Argentinoje.

Raišij Petras

HASLĖB

«Uf! ar lanū! Lisók haslėb otó! Haslėb otó haslėb!» Šitie žodžiai griausmu užė Jeruzalės mieste. Milžiniška įsliutis minia ėjo nuo Romos gubernatoriaus pilies pusės. Ten juodavo žmonių marės ir girdėjosi klaiikus južųš šauksmas — Haslėb otó haslėb!

Buvo pavasaris. Pakėlėse ir soduose gausiai žaliavo figų medžiai, tarp kurių vėšlų lapų matėsi nedidelį, prinokę vaisiai. Kiek tik akys siekė žaliavo senutė žemė o aukštai akių žvilgi vėrė, bedugnė ir žydri dangaus mėlynė.

Ir šiuo laiku, keleto brangiū papuoštų dramblių karavanas peržengė didžiuosius Jeruzalės vartus. Ant vieno dramblio, aukso muštame balne, sėdėjo puošni ir graži moteris. Tai buvo Lidija Kastino, aukšto Romos konsulo žmona atvykusi iš tolimojo krašto pas Didįjį Stebūkladarį.

Puikiuose Romos senatoriaus Tezijaus rūmuose ėjo puota. Seną, iš pat gilumos rūsio, vyną plisė vergai puotaujantiems i aukšines taires. Vynas lejoj, taurės skambėjo, o vienas didelis šauksmas «Vivat Lidija! Vivat Tezijas!» plaukė toli per palmių ir akacijų sodą, kur dideliuose parduose nardė aukšines žuvelės.

Prie ilgo stalo, plačiausioj salėj, sėdėjo Lidija, vienintelis kūdikis, garbingo Romos senatoriaus. Jos purpurinės lūpos, baltas lyg latoso žiedas veidas ir šviesios akys spindėjo didžiuoju džiaugsmu ir laime. Plaukuose buvo prisėta žalių mirtų.

Patricijus Kastino, kuris ją mylėjo ir, kuri ji mylėjo, bus jos gyvenimo draugas amžinai.

Orkestras ir senas vynas svaigino ir nešė į užmaršti tauriuosius senatorio svečius. Senasis senatorius džiaugėsi dukters ir jos draugo laime. Jis vaišino svečius, kėlė taires už laimingą jaunavedžių ateitį.

Daug kelionių padarė saulė. Laimė buđavo vakaras, laimė — naktis laimė rytas ir laimė diena.

Po daugelio laiko Lidija pabučiavo savo mažutį pirminįj Vergės išnesė kūdikėlį.

Bet tėvus laukė baisius skausmus. Vissos vergės drebėjo: Jos bijoto tėvams pranešti baises žinią — kūdikis buvo aklas. Jos visais būdais slėpė tai nuo motinos. Kastino trū nenorėjo tuoj pranešti tai žinią — ji dar buvo stipna. Koks didelis skausmas ir sielvartas turėjo perverti vargšės motinos širdį.

Jupiteris ir visi Romos dievai susilaukė gausių aukų Juos meldė Kastino ir jo žmona,

kad jie gražintų jų sūneliui regėjimą. Būrius plačiaragių jaučių, riebių karvių, aukso ir vyno statinių gabeno dievams. Kapitoliaus dievai aukas priėmė, tačiau prašymo neišklausė. Lidijos ir Kastino sūnus neregėjo nei gamtos grožio nei šviesios saulės.

Israelio tautoje atsirado didis žmogus. Jis kilęs iš Nazareto. Kas ji pamato — pamilsta; kas ji išgirsta — klauso. Pilna žydų tauta io stebūklį. Luošus jis paleidžia sveikais, akliems atveria akis. Jis stebūklingai padaugino duoną ir žuvį. Jį tauta norėjo apšaukti karalium, bet jis nenori, jis pasislėpė. Neseniai jis išgydė mano bimirstantį sūnu. Jis kviečia pas save visus ir juos myli. Jis visus myli ir gerą daro. Tačiau žydų kahalos prieš jį nusistatęs.

Taip rašė laiške šimtinnikas iš Palestinos draugui Kastino.

— Bet jis žydas ir tu romėne, negali prieš jį lenktis.

— Net dėl mūsų vaiko laimės? nustebusiai paklausė Lidija savo vyra.

Kastino tylėjo. Jam buvo sunku. Romėno garbė ir išdidumas neleido lenktis ar ko nors prašyti paniekinto žydo. Bet Lidija taip nori, tokią viltį ir pasitikėjimą turi.

— Daryk, kaip nori, atsakė Kastino. — Nuneši jam daug sidabro ir aukso. Kada norėsi vykti? — pagaliau sutiko jis

Suvargę ir nuleidę galvas drambliai įžengė į Jeruzalės miestą ir išgirdę dideli triukšmą pradėjo purkštauti bei kiloti savo nosis. Juk nei tyrų uraganas taip smarkiai nestaugia, kaip staigia dabar šito miesto žmonės.

Pekelėj sutiktieji pasakojo Lidijai, kad Stebukladoris Nazaretietis greičiausiai bus Jeruzalėj. Dabar V e l y k o s, o per jas jis visuomet čia būna.

— Kas ten darosi? — paklausė Lidija pro šali prabėgančio jauno vaikino.

— Haslėb otó haslėb! Uf! ar lanū! Lisok haslėb! (Šalin šitą! Prikalk jį ant kryžiaus, ant kryžiaus! Hebrajiškai.) sušuko Izraelio vaikas ir nieko daugiau nepasakęs nubėgė tolyn. — Ką ten nori kryžuoti? domėjosi Lidija lipdama nuo balno. Dramblius vergai nuvedė užvažiuojaman naman, o ji nuėjo Romos gubernatoriaus Piloto pilies link.

— Sukilimas, Izraelio tauta puola Romos ciesaoriaus vietininką, pamanė Lidija ir smarkiau ėmė veržtis link Pontijaus Piloto rūmų pro minią, kuri iškėlusi kumščius, pykčio iškraipytas veidas šaukė: — Haslėb otó haslėb! — Haslėb! — sukaukė greta Lidijos stovintis, vos bekvėpuodamas, senas biaurios išvaizdos žydas ir sviedė išrovęs savo žilos barzdos kuokštą.

— Ką norite kryžuoti? — paklausė Lidija, su ja besiveržiantį pro susispaudusią minią pirmyn, pirkliškai dėvintį žyda.

— Nazarieti, stebukladari, nukryžiuoti šaukė ir sis.

— Ką? Kaip tai? nustebusi pridūrė garbingo Romos patricijaus žmona.

— Nazarietį kryžiuoti, nazarietį! — iš visų jėgų, net svaigdamas šaukė paklaustasis, šaukė ir visa įsiutusi minia.

— Nelalmingieji, ką galvojat, juk Jis daro stebuklus? klausė Lidija netikėdama savo ausimis. bet minia, kaip audros sukelta jūra, užė, kaukė ir siurpu kūną kratančiai rėkė:

— Nukryžiuot jį, nukryžiuot jį!

Lidija per žmonių galvas pamatė Romos cezarių vietininką ant savo rūmų laiptų, o greta jo stovėjo žmogus raudonu rūbu apvilktas, kruvinas, suvargęs. Jo žvilksnis klaidžiojo po minią, bet ten nesurado nei vienu akių, kurios bent su menkiausia užuojauta ar gailėsio būtų į jį pažūrėjusios. Kumščius iškėlus, lyg degdama minia šaukė tą patį.

Garbingai Romos moterė neapsakomai pagailo to žmogaus, taip nuvargusio, taip tylaus ir tiek daug priešų turinčio. Jai pasirodė, kad jis štai dabar per minios galvas pažvelgė į ją tokiu nepaprastu giliu žvilgsniu ir uamai suvirpėjo jos širdis.

Ilga, didžiulė žmonių masė triukšmingai šaukdama plaukė į užmiestį. Viduje tos minios jojo Romos kariai. Tai Jis vedamas kryžiuoti. Lidija, tarpe Jeruzalės moterų, stovėjo prie mūro ir žiūrėjo į praeinančius. Vilksni kemblos seniai, jauni vyrai, nesuagę vaikai, visi karščio ir pykčio iškreiptais veidais, pragariška ironija ir džiaugsmu. Vidury karių žengė ir Jis, kryžių ant sulinkusių pečių nešdamas. Ant Jo galvos erkėčių vainikas, ilgi susidraikę plaukai karojo per pečius. Nasta driekės, paigti, juodi kraujo lašai. Pamėlynavę lūpos sutinęs veidas reišė didelius skausmus ir keitėjimus. Jis iš lėto kėlė basas, sumuštas į akmenius kojas. Kartais Jo akys nuklysdavo į minia su meilinga ir gailėstinga išraiška, tačiau minioj nesutikdavo nei vieno gero žvilgsnio.

Praeidamas Jis pažvelgė į raudančias moteris. Sustojo ir tarė: «Verkite savęs ir savo vaikų». Jo motina apalpo. Kai jis pažvelgė į Lidiją, jos širdis sustojo plakusi. Ji pamatė stebuklingą Jo žvilgsnį.

Tuo pat metu susigrūdę žydai stūmė Kryžiaus Keleivį. Jis pasverdėjo ir užkliuvo koja į ten pamesto akmens gabalą. Iš kojos šliusterėjo kraujas. Jis pargriuvo, o didelis ir sunkus medžio kryžius jį prislėgė. Lidija daugiau nieko nebeatė: ji apalpo. Kai vėl atvėrė akis, minia buvo nuėjus ir prie jos trisdešimt ketetas moterų. Atsigavus Lidija pamatė Jo krauju nuraudonintą akmenį ir pasiėmė sau.

Vėliau Lidija stovėjo prie kalno, vardu Galgota. Ten matė Jo mirtį, matė saulės raudoną žemės ir vandenynų verksmą. Ji pažino

Jo Motina ir matė Jo mokinius. Ji girdėjo didžiųjų ir nuostabiųjų dalykų.

— Ponia sugrįžo! Ponia! — šaukė bėgiodami nudžiugę vergai.

Jie labai mylėjo savo gerą ir malonią poną. Ypatingai jie liūdėjo savo ponu nelaimėje ir žinojo Lidijos kelionės tikslą. Tamsiomis naktimis ir dienos darbe jie kalbėdavosi ir pasakodavosi apie Didįjį Stebukladarį, gyvenantį toli, Izraelio tautoje.

Lidija išsivyniojo ryšulį. Ten šilkuose buvo raudonas apibružuotas akmuo.

Jos vyras Kastino nieko nesuparė, bet viltis ir pasitikėjimas spindėjo iš Lidijos akių. Nenusiavus kelionės kurtų nei brangios savo skraistės, Lidija nuskubėjo į miegamą kambarį ir prisitariu prie kūdikio lovutės, o ją nusekė išdidus patricijus Kastino ir būrys vergų. Pagarbai pabučiavusi kruviną akmenį, Lidija atsargiai pridėjo prie surakintu jos kūdikio akucijų. Vaikas pajutęs kažką šaltą praverko ir staiga atvėrė blakstenas. Pasirodė didelės, tyros, mėlynos akys....

Vergai, Lidija ir jos vyras, išdidusis Romos patricijus Kastino atsiklaupė prie mažojo savo kūdikio lovutės.

Domės!

Norintiems išgityti pulklus, Vasario 16 mėnėiimo ir svečio K. Capiro - Verax pagerbtuvių pūvelklus reikia kreiptis į «Laisvosios Lietuvos» redakciją, c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

PRISIŪSTA PAMINĖTI

«Construcción de Bases Aeronavales», stambus Urugvajaus užstienio reikalų ir krašto apsaugos ministerijų leidinys, smulkiai nagrinėjās tokių bazių, kaipo nepriklausomybės laido būtinumą.

«Defensa Nacional», Urugvajaus krašto apsaugos ministro, divizijos generolo Alfredo R. Campos kalba atskiroj brošiuroj.

«Supplement to the appel to fellow Americans on behalf of the Baltic states», Amerikos Lietuvių Informacijų Centro leidinys Nr. 1 anglų kalboje, aiškinantis dokumentais, kruvinuosius bolševikų darbus okupuotoj Lietuvoje.

«Latvija» mėnesinis literatūros ir informacijų, patriotinis latvių žurnalas. Leidėjas ir redaktorius, J. Bite. Casilla de Correo 2366. Buenos Aires.

«Forjadores de la Victoria», įvairių Šiaurinės Amerikos armijos karių didvyriškų žygių periodinis leidinys ispanų kalboje.

LIETUVIS URUGVAJUJE

ACIŲ IR SUDIEV

Nuosirdiems Urugvajaus Lietuviams:

Gerb. kun. Stan. Grigaliūnui, «Laisvosios Lietuvos» kolektyvui, visiems kultūriečiams, gausiems šaunių pagerbtuvių dalyviams, redaktorium ir pirmininkui J. Jazauskui, malonoms Stendelių, Mockevičių, Krasinskių ir Liūdžių šeimoms, veteranui J. Musteikiui, draugiškiems pastogiečiams - V. Ceslinskiui, A. Kaušiniui ir A. Zupkui lietuviškas acių už jaunų vaisingumą ir patriotinių pastangų pagerbimą.

K. Čibiras.

PADĖKA

«Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija», dėl pasisekimo taip didingai paminėti Vasario 16-ąją, širdingai dėkoja:

Lietuvos Ministrui Pieti; Amerikai, Dr. K. Graužiniui, už malonų pasveikinimą mūsų kolonijos Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo proga.

Rašytojui K. Čibirui - Verax, už įspūdingą ir patriotinę kalbą.

Artistams meniškai suvaizdinusiems «Vytautas kalėjime»: Adelei Curpiutei, Aldonai Puodžiūnaitėi, Pranui Tamošiūnui, Juozui Arbačiauskui, Vladiui Krikščiūnui ir Edvardui Grėbliūnui.

Dainininkei Onai Mockutei, už taip artistiniai dainuotas lietuvių dainas.

Deklamatoriams: Feliksui Grigikiui ir sesutėms Šleivytėms.

Mok. K. Vilkui, už režisūrą ir muziką.

M. Svečiuliui, už parūpinimą artistų rūbams medžiagos ir jų sutvarkymą.

Olimpui Štabinskiui, už nupiešimą reikiamų dekoracijų.

Mok. P. Ciučeliui, už parašymą «Vytautas Kalėjime».

Zurnalistai J. Lazdauskui, už rūpinimąsi specialaus «Laisvosios Lietuvos» numerio išleidimą.

Antanui Liūdžiui, už programos vedimą.

Petrui Korkuzui ir Juozui Babilui, už pavyzdinę tvarkos vedimą.

Broniui Steponiui, už garsiakalbio ir muzikos vedimą.

Gerb. O. Svečiulienei, už paskolinimą trūkstantiems artistams drabužių.

Feliksui Grigui, Petrui Evovlucui, Petrui Derenčiui, Juozui Valaiškai ir Juozui Arbačiauskui, už rūpestingą ir tvarkingą bufetinio vedimą.

Visiems gerbiamiems svečiams taip gausiai atsilankiusiems į savo didžiosios šventės minėjimą.

Valdyba.

LIEUVIŠKAS DĖKU

Gerbiamo rašytojo K. Čibiro - verax pagerbimui, lietuviškame pobūvy įvykusiame kovo 4 d. daug pasidarbavusiems: Juozui Babilui ir organizuojant, ponions Bronėi Klimienei, Albinai Korkazienei, Aldonai Steponienei, p - lei Albinai Grigaitėi, Juozui Valaiškai, Broniui Steponiui, Feliksui Grigui ir Jonukui Vuljevukui.

Ponions: O. Ščenulevičienei, O. Svečiulienei, B. Klimienei ir L. Evovlucienei, paskolinusiems trūkstantų reikmenų.

«Asado kriožo» maistrams, Petrui Korkuzui ir Petrui Derenčiui bei taip gausiam būriui malonių svečių, širdingai dėkoja:

«U. L. Kultūros Draugijos Valdyba».

KOMPAZITORIUI V. RYMAVICIUI,

už paaukotas mūsų draugijai, savo kūrybos plokšteles, lietuviškas dėku.

«U. L. Kultūros Draugijos Valdyba».

SVEIKINAM JUOZAPUS

Kovo 19 d. visi gerbiami Juozapai švenčia savo vardines, taigi «Laisvosios Lietuvos» redakcija turi malonią progą pasveikinti ir palinkėti «Ilgiausių Metų»:

Savo administratoriui Juozapui Babilui, juozapui Valaiškai, Juozapui Arbačiauskui, Juozapui Ramonui, Juozapui Dulskui, Juozapui Musteikiui, Juozapui Mineikai, Juozapui Mikloviui ir Juozapui Mikalajūnui.

«Argentinios Lietuvių Susivienijimo» pirmininkui Juozapui Každaitai, mūsų bendradarbiams Juozapui Nakučiui, Juozapui Seniūnui ir visiems Juozapams, mūsų skaitytojams, bendradarbiams bei rėmėjams.

NAUJA DRAUGIJOS VADOVYBĖ

«Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos» visuotinis narių susirinkimas, įvykęs kovo 18 d. š. m. išrinko naują savo vadovybę, kurią dabar sudaro:

Antanas Liūdžius — pirmininkas,
Petras Korkuzas — vicepirmininkas.
Mikas Svečiulis — sekretorius.
Juozas Babilius — išdininkas.
Bronius Steponis — knygminikas.
Feliksas Grigas — valdybos narys.

Revizijos Komisijon Išrinkti:

Kazimieras Vilkas.
Jurgis Lazdauskas.
Juozas Arbačiauskas.

«Laisvosios Lietuvos» redaktorium — Julionas Jazauskas.

Naujiems, mūsų tautinės kultūros ir kovos už Lietuvos Nepriklausomybę, darbo va dovams geriausios kloties.

- Laisvosios Lietuvos -

Prenumeratoriai ir Rėmėjai:

Juozas Ramonas (ir \$ 10 paramos).
 Adelė Žukeliėnė (ir \$ 5.00 paramos).
 Ona Linevičiūtė de Borsani (ir \$ 4.00).
 Vaclovas Rymavičius (ir 2 plokšteles).
 Jurgis Gilvydis (ir \$ 2.00 paramos).
 Antanas Repečka (ir \$ 2.00 paramos).
 Antanas Brazaitis (ir \$ 2.00).
 Adolfas Kaušinis (ir \$ 1.50 paramos).
 Adolfas Česna (ir \$ 1.50 paramos).
 Albinas Arlauskas (ir 2.00 paramos).
 Antanas Štendelis (ir \$ 1.00 paramos).
 K. Mainelytė.
 Genavitė Petrauskaitė.
 Albina Gudauskaitė.
 Juozas Vasiliauskas.
 Juozas Seniūnas.
 P. Jarmalavičiėnė.
 Ona Grachauskienė de Rey.
 Feliksas Navickas.
 Juozas Daugirdas.
 Juozas Burdulis.
 Jonas Petrauskas.
 Leonas Zakrys.
 Pranas Kisielius.
 Bronius Mikšys.
 Antanas Dambrauskas.
 Antanas Kraučionas.
 Jonas Kiskelis.
 Klemensas Sidlauskas.
 V. Grigaitis.
 Kazys Stasiukonis.
 Viktoras Glebas.
 J. Paukštis.
 A. Burak.
 Mrs Ona Staniulis.
 Albinas Zebraitis.
 Bronius Šivickis.
 Jeronimas Svedas.
 Pranas Vikonis.
 Jonas Bislys.
 Antanas Sakalauskas.
 Benius Mesionis.
 Andrius Remeika.
 Antanas Brazys.
 Stefanija Guščiūnas.
 K. Misiūnas.

Redakcijos ir Adm. atsakymai

Tėvui — Raštai tilps sekancioj laidoj. A.
 čičū. Rašykite daugiau.
 J. Degučiuviui — Eilėraštis „Tėvynė“ gau-
 tas. Tilps.
 Mikloviui — Rašiniai gauti. Talpinsim,
 Ačiū ir rašykite daugiau iš kolonijos.
 Ig. Daunorui — Rašiniai tilps. Ačiū ir
 rašykite daugiau.

- Laisvosios Lietuvos - atstovai

Pas kuriuos galima atskirais numeriais
 nusipirkti ir užsiprenumeruoti žurnalą
 „Laisvoji Lietuva“:

Buenos Aires

Juozas Nakutis
 c. Monasterio 1517. Barracas.

Pranas Lesčius
 c. Herrera 287. Arti Plaza Constitución.

Juozas Seniūnas
 c. Córdoba 1450. Centre.

Albinas Arlauskas
 c. Iriarte 3926. N. Pompeya.

Jonas Rudis
 c. Republica Argentina 2302. V. Castellino.

Berisso

M. Tamuliūnas
 c. Perseverancia 4612.

Kordoboje

Kazimieras Sadukas
 c. Buchardo (este) 452. Barrio Ingles.

Rosariū

Pr. Žakevičius.
 Av. 12 de Octubre 320. Saladillo.

Montevideo

Juozas Babilius
 „Laisvosios Lietuvos“ Administratorius
 c. Ansina 1024. Centre.

Antanas Liūdžius
 c. Francisco Tajes 1195. Centre.

Kazys Vilkas
 c. J. P. Lengua 1594.

Juozas Dorelis
 c. Baltimore 1515. Peñerol.

— Laisvosios Lietuvos — Redakcijoj
 c. Rio de Janeiro 4001. Cerro.

„Laisvoji Lietuva“ išėina kiekvienu mė-
 nesį tarp 25 - 27. Visuomenės pobūdžio
 raštus, prašom siųsti prieš 15 kiekvieno
 mėnesio, o kitokius visuomet.

Lietuviai Argentinoje

•LIETUVAI IŠLAISVINTI CENTRO ARGENTINOJE• TRIUMFAS VASARIO 16-os PROGA

Tragiškiausioj mūsų tautos padėty, kada didžioji pasaulio spauda buvo lyg pamiršusi Lietuvos Laisvės Blyną, «Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje», prie kurio priklausė visos patriotinės lietuvių organizacijos (žinoma, išskiriant komunistėlius ir Ožinsko «Balsą»), su Lietuvos Ministru Dr. K. Grauzinū priešaky, ryžosi Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 27 metų sukakties proga pasauliui pareikšti, kad lietuvių tauta protestuoja prieš okupantų žiaurius užsimojimus ir kad ji savo šventą kovą tęs iki Lietuva nebūs laisva ir nepriklausoma valstybė. Ir šandien galim drąsiai pasidžiaugti, kad minėtas pasiryžimas paviko daug daugiau negu buvo tikėtasi.

Tą «L. I. C. A.» pareiškimą paskelbė žymiausi Argentinos dienraščiai: «La Nación», «La Prensa», «El Pueblo», «La Razon», ir «El Pampero». Be šių, tas pareiškimas tilpo prancūzų laikraštyje «Fiat Lux», kuris leidžiamas ispanų kalba ir plačiai skaitomas Argentinos visuomenės. Vasario 16 dienoje, dienraščiui «El Pueblo» patalpino rašyt. K. Verax intervių (pasiakalbėjimą) su Lietuvos Ministru apie Lietuvos psidėti, kuriam redakcija, matyt, pridavė labai daug reikšmės, nes minėta pasiakalbėjimą atspausdino, svarbiausių raštų skyriuje ir papuošė Lietuvos Ministro paveikslu.

Argentinos provincijų laikraščiai irgi ne pamiršo Vasario 16-tos proga parašyti apie lietuvius. Vieni jų paskelbė Argentinos vyriausybės dekretą, kad per Vasario 16 galima išskabinti Lietuvos vėlavą, o Mendozos «La Libertad» patalpino Lietuvos istorijos santrauką.

Minėjimo dieną (18. II. 45) «La Prensa» savo puslapiuose ir net per radio nurodė lietuvių bažnyčios adresą, kurioje buvo atleiktos išsilmingos pamaldos už kritusius dėl Lietuvos laisvės ir nurodė pilietinio minėjimo laiką ir vietą. Tą patį padarė ir dienraščiui «El Mundo» o vakariniai dienraščiai «La Razon», ir «Critica» bei sekančio ryto «La Prensa», «La Nación» ir «El Nacional» gražiai aprašė minėjimą ir jame pareiktus Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiuntinių mintis.

DABAR, KAIP KOLONIJA MINĖJO

Minėjimą propagandavo «Žinios», «Ausra» ir Urugvajaus lietuvių «Laisvoji Lietuva» «A. L. Balsas», kaip kiekvienais metais taip ir šiais minėjimui begėdiškai norėjo pakenkti. Ro-

dos neliektina, kad žmogus gali ant tiek išsigimti ir tiek daug demoniškos energijos prisipildyti, su kuria nenuilstamai graužia lietuviybės pamatus Argentinos lietuvių kolonijoje. Kada Argentinos spauda palankiausiai atsiliepė apie mūsų senosios tėvynės nepriklausomą gyvenimą, o Ožinsko «Balsas» net savo vedamąjį (15.11.45 Nr. 719.) pašventė nepriklausom. Lietuvos ir Vasario 16-tos minėjimo rengėjų juodinimui.

Tačiau nežūrint į mūsų tautos išsigimėlių trugdymus, minėjimas buvo milžiniškas. 10 ir pusė val. didžiulė lietuvių Aušros Vartų bažnyčia prisipildė gerųjų mūsų tautiečių, kurių tarpe matėsi Baltijos valstybių atstovai bei vietos aukšti svečiai iškilmingas mišias atlaikė ir tai dienai pritaikytą pamosklą pasakė, gerb. kun. Jakaitis.

Tarp 16 - 20 val. įvyko patriotinis aktas į kurį susirinko ypatingai didelė minia tikrųjų Lietuvos sūnų ir dukterų. Po Arg. ir Lietuvos Himnų, kalbėjo Lietuvos Ministras Dr. K. Grauzinis, Latvijos Atstovas Dr. P. Olinš ir Estijos generalinis konsulas T. Gutman. Kalbėtojų pirminė šurpią Baltijos valstybių padėti, bet jos kelsis iš po okupantų jungo ir atkurs laisvą bei nepriklausomą gyvenimą. Toliau kalbėjo Argentinos lietuvių vardu p. Z. Juknevičius, kuris drąsiai ir energingai nušvietė Lietuvos okupantų žiaurumus ir mūsų tautos pasiryžimą kovai už Lietuvos laisvą ir nepriklausomybę.

Minėjimo meninė programa buvo ypatingai graži. Tai dėka muz. kompozitoriaus V. Rymavičiaus talentui ir jo vadovaujamo švnt. Cecinijos choro nenuilstamiems dalyviams. Be to, nepaprastai puikiai ir artistiška savo numf. atliko mūsų kolonijos pažiba, jaunutė baletu studentė, Rosita Ryliskytė. Buvo ir daugiau gražių scenos numerių, bet, kad neužimti per daug vietos žurnale, paliksime nebesuminėtą Dar pažymėtina, kad šiame minėjime, be Baltijos valstybių pasiuntinių, dalyvavo žymiausių Buenos Aires dienraščių kaip «La Nación» ir «La Prensa» korespondentai, kurie nepasigailėjo apimėnėjima gražiai parašyti. Taip pat reikia priminti, kad minėjime dalyvavo ne tik tautiška ir katalikiška visuomenė, bet ir rimtoji socialistinė, kurios tarpe matėsi inž. J. Bukėvičius su šeima, žymus «Lietuvių Centro» veikėjas Ryselis, K. Sidlauskas, A. Kriaciūnas su žmona ir ypatingai didelis skaičius «Susivienijimo Lietuvių Argentinoje» narių, kas pakankamai liūdija, kad «A. L. Balsas» noras patriotinės kolonijos vienybei pakenkti neturi pasisekimo ir reikia tikėtis, jį ateityje kolonija dar daugiau susivienys į vieną nesugriaunamą lietuviybės tvirtovę.

Juozas Nakutis

PAGERBĖ DIDELI VEIKĖJĄ

«Susivienijimas Lietuvių Argentinoje» vasario 11 d. š. m. surengė šaukiamą ir lietuviškai draugišką pagerbtuves, buvusiam ilgametėiui savo pirmininkui ir dabartiniam garbės nariui, gerb. G. Šimkūnui. Pagerbtuvės įvyko nuosavame draugijos sode, kurioms vadovavo dabartinis pirmininkas, Juozas Kazdaila ir vienas šios draugijos kūrėju, gerb. Pr. Stalioraitis.

Pagerbtuvėse matės visi draugijos veteranai, jos veikėjai ir gausi lietuvių visuomenė. Buvo pasakyta atitinkamų kalbų bei linkėjimų. Jos praėjo labai jaukioj ir kultūringoj nuotaikoj kas pakankamai liūdią šios draugijos veikėjų samantumą gražiai, darniai ir kultūringai darbuotis.

Vėliau ėjo karnavalių pašilinksminimas, kurio metu, draugijos gražuolėmis visuomenė išrinko: Genę Pilipaitę, Elvirą Murauskaitę ir Antonią Sereikaitę.

A. Sakalas.

SPORTININKAI DIRBA

S. L. Arg. «Sporto Klūbas» šeštadienį, kovo 5 d. š. m. surengė žiemos sezono pradžios progą, didelį ir įdomų vakarą draugijos patalpose. Jaunosios susivienijimiečių jėgos čia pasirodė rimtai, organizuotai ir meniškai. Klūbo pirmininko ir sekretoriaus tarti žodžiai buvo kupini entuziazmo, lietuviškos energijos ir kilnaus upo dirbti.

Meniškaį suvaidino veikaliuką, artistiniai deklamavo, o sporto numeriai atlikti dideliu gracingumu ir taisyklinga švelnute plastika tiesiog žavėjo žiūrovus. Jei šie lietuviai jaunuoliai susiras tinkamą nurodymą ir lietuvišku atkaklumu pasidarbuos, jie išeis didelę pajėgą ir garbę Argentinos lietuvių kolonijos.

Mūsų jaunieji sportininkai ir dirba. Jie kas šeštadienis renkas, sportuoja, lavinasi ir svarsto kaip viską geriau ir gražiau padarius. Paskutinuoju laiku, berniukai daugiausia treniruojasi «basket bal», o mergaitės plastinių gimnastikoj pakaitomis. Visi turi uniformas.

Sporto Klūbas taipgi jau rengiasi prie didelio vakaro su plačia programa, kuri mano statyti teatre «Roma», c. Sarmiento 99, Avelaneda.

Vakaras praėjo ypatingai gyvai, publikos atsilankė daug, kuri gyvai dalyvavo tiekime 6 premijų gražuolėms. Daugiau tokių gražių, kultūringų ir lietuviškų vakarų.

A. Sakalas.

MINĖS SUKAKTUVES

«Susivienijimo Lietuvių Argentinoje» 4-sis siyr us jau rengiasi prie savo sukakties minėjimo, kuris įvyks šeštadienį, gegužės mėn. 5 d. š. m. teatre «Roma», c. Sarmiento 99, Avelaneda.

Sudaryta speciali komisija, kuri paruoš reikiama programą ir visą tvarką, kad minėjimas būtų parengtas ir pravestas tinkamai.

A. Sakalas.

KORDOBOS LIETUVIAI

Nora dar ir gana jaunas «Susivienijimo Lietuvių Argentinoje» 6-sis skyrius Kordoboje, bet spėjo daug padaryti ir nusipelnyti visų rimtųjų Kordobos lietuvių prijautimą ir simpatiją. Tas įvyko todėl, kad šios organizacijos vadovybę paėmė rimti ir gero vardo tenykščiai lietuviai kaip gerb. Kazimieras Sėdukas, Petras Meilutis, Antanas Janulis, Kazimieras Bražiūnas ir Juozas Janulis.

A. Sakalas.

IŠVYKO POILSIUI

Plačiai žinomas Argentinos lietuvių tautinės visuomeninės darbuotojas žurnalistas, «Laisvosios Lietuvos» bendradarbis, gerb. Juozas Nakutis, gydytojų patariamasis, išvyko su žmona vieno mėnesio poilsiui į gražiuosius Kordobos kelmus.

Nėra abejonės, kad gerb. Juozas aplanaks ir Kordobos lietuvių koloniją bei pasikalbės su tenykščiais veikėjais ir lietuviškais reikalais. Linkim gerb. Juozui gerai pailsėti, sudrūntinti jėgas ir laimingai grįžti į Buenos Aires.

P. Marius.

SUSIRGO NUO SAULĖS

Buenos Aires lietuviams gerai žinomą visuomenininką, agronomijos techninką, gerb. Joną Rudį saulės spinduliai buvo taip prirenkę, kad sudarė rimto pavojaus klausai ir regėjimui. Laiku atsikreipus į specialistą pavojus buvo pašalintas, bet visgi gerb. Rudį priverė atsigulti lovon ir rimtai gydytis.

Linkim gerb. Rudžiui greit pasveikti.

MIRĖ LIETUVIAI

Vasario 21 d. Buenos Aires kapuose tapo vėl supiltas lietuvių kapas. Didelis draugų ir artimųjų būrys palaidėjo Petrą Danišauską, 39 metų amžiaus.

Vasario 15 d. š. m. tapo palaidotas kitas lietuvis: Jonas Grilatas 47 metų nevedęs, o vasario 12 d. tėvų namuose buvo užmuštas elektros srovės lietuvis jaunuolis, Petras Baublys, 17 metų amžiaus.

VISIEMS PATINKA

Urugvajaus lietuvių darbininkų lėžomis ir rūpesčių leidžiamas žurnalas «Laisvoji Lietuva», Argentinos lietuviuose randa vis daugiau ir daugiau draugų. Visiems patinka jo linija, raštai ir lietuviška dvasia.

MES ESAM TAIP «LAISVI»

Visur ir visuomet mūsų komunistai ambrija, kad bolševikams okupavus Lietuvą, tuo pačiu ji pasidariusi «nepriklausoma ir laisva respublika». Kaip dabar Lietuva «laisva ir nepriklausoma», pakankamai lūdi ja kad ir šis faktas:

Mūsųose su vokiečiais, Rytų Prūsijoje žusta žydg tautybės bolševikų generolas, Jankelis Černiakovskis. Maskva, nei dėl mandagumo nepaklausus lietuviškų savo kislingu, nutaria jį palaidoti Lietuvos sostinėj Vilniuje. Jeigu tas generolas bolševikams buvo toks didvyris, tai jie galėjo jį nusivesti į Maskvą ir paguldyti greta Lenino, arba ir gimtajame jo mieste Uman. Bet Maskvai visai ne tas rūpėjo. Bolševikai panorę dar kartą pasityčioti iš lietuvių patriotinių ir religinių jausmų.

Puikiai žinodami kaip lietuviai myli ir brangina savo senelį Vilnių, tuo žygiu bolševikai nori pasakyti, kad nuo dabar Vilnius yra eilinis Rusijos miestas ir jus lietuviai patriotai meskite svajoję apie nepriklausomos respublikos sostinę O kadangi Vilniuje randasi jūsų Aušros Vartai, Vytauto Didžiojo Grabas ir Gedimino Pilis, tai va jums Jankelio kapas. Kad lietuviai intumėt užmiršti savo didvyrius, savo Vilnių kaip didingosios Lietuvos praeities simboli, tai pasistengs NKVD specialistai. Jie išmokins, kad Jankelis reikia laikyti Lietuvos didvyriu, ne kokie ten «feodalai». Va dėl ko bolševikai Vilniuje palaidoję savo «garsų» Jankelį ir jo nesivežę Rusijon.

Tiems apakusiems žmonėms, kurie tiki ir kitus tikina, kad Rusijoje esanti «lygybė», labai pravartu susipažinti, kad ir su šiomis skaitlėmis:

Tik mirus gen. Černiakovskičiui, vyriausias karo sovietas tuojau paskyrė 125 000 rublių vienkartinės pašalpos jo naštei, kas sudaro apie 62.000 dolerių. Paskui paskyrė jai mokėti po 2000 rublių kas mėnuo ir jos abiem vaikam po 1000 rublių. Lai dabar pasako mums komunistai, kiek gauna sovietų armijos eilinio kareivio našlė, tame «lygybės ir brolybės rojuje». Kurie skelbia tokią lygybės privalo žinoti.

MŪSŲ RAŠYTOJAI

Prieš pat antrąją bolševikų okupaciją, rašytojas J. A. Herbačiauskas gyveno Varsuvoje ir baigė ruošti spaudai savo kūrybos porą stambių veikalų.

Poetas Jurgis Baltrušaitis buvo paruošęs dvi dalis savo poezijos «Aušros Vainikas».

Putinas irgi buvo paruošęs spaudai savo naujos poezijos rinkinį «Rusčios Dienos». Jis taip pat parašė 4 veiksnių dramą «Operacija».

Santvaras parašė 7 paveikslų pjesę «Kaimynai».

Vincas Krėvė romaną «Ugnis».

Be to, buvo pasirodę ir naujų laikraščių, kurių tarpe kaip žymesni: «Naujoji Sodya», «Dirbantieji» ir «Tėviškė».

ŠAUDO BE TEISMO

Bolševikų valdžia jau įvedė Lietuvoje vadinamąs «liaudies teismus», kurie teisia kiekvieną lietuvių įtariamą neistatymu sovietų despotijai. Tačiau didžiajai lietuvių dalei ir toks «teismas» nebuvo taikomas, jie buvo išskirti iš eilių ir vietoje šaudomi.

Tik ką gautos iš Švedijos telegramos nurodo visą eilę Aukštaitijos kaimų, kurių gyventojus bolševikų žvalgybą iki paskutinio išžudė.

KĄ MĖGSTA «LAISVINTOJAI»

Čikagos «Naujienos», s. m. sausio 3 d. laidoje rašo, kad Anglijos laikraštis «The Manchester Guardian», kurio vienas redaktorius buvo su bolševikų armija Pabaltijo valstybėse ir grįžęs Anglijon aprašė, kaip raudonieji handitai «laisvino» nelaimingus Pabaltijo gyventojus. Tas redaktorius sako:

«Blogiausias laikotarpis prasidėjo atvykus pėstininkams ir NKVD vienetams. Tuojau prasidėjo pėšimai, žudynės, masiniai sušaudymai, deportavimai. Kareiviai kraite kiekvieną sutiktą gatvę, atiminėjo laikrodžius ir litką. Kuris mėgino pasipriešinti, tas buvo nušautas vietoj. Bet baisiausias už viską dalykas buvo, tai plačiai pasklydęs moterų žaginimas. Nei viena moteris pasirodžiusi gatvėj nebuvo saugi. Buvo pranešimų net apie žaginimą senelių septynių dešimtų metų amžiaus. Moterys, kurios priešinosi, buvo užmušamos. Buvo rasta daug nužudytų merginų baltai sužaloti kūnai. Bolševikų kariaiškai ne tik nemėgino drausti sugyvalėjusių kareivių, bet šitas baisybės patys vykdė».

Tai taip kalba žymus anglas, kuris savo akimis matė «laisvintojų» darbus ir tas aiškiai rodo, kodėl bolševikai neisileidžia į jų «laisvintus» kraštus kitų šalių žurnalistų. Tie pasakytų pasauliui kokį «rojų» neša raudonieji azijatai, kultūringoms tautoms, visoje bolševizmo nuogybėj.

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

ATŠAUKE GANDUS

Vos tik pasibaigus trijų didžiųjų konferencijai Krome, kaip sensacijų mėgėjai paleido gandas, kad Lietuva, Latvija ir Estija buvusios padovanotos Sovietų Sąjungai. Žet dabar šiuos gandas kategoriniai atšaukė pati Washingtono vyriausybė, pažymėdama jį kaip tik priešingai, Amerikos prezidentas Ruzveltas ir Anglijos premjeras Čiorčilas gynė šitų valstybių nepriklausomybę ir jokių pažadų nedavė Rusijos diktatoriui.

Baltijos valstybes Stalinas gavo iš savo buvusio draugo Hitlerio, kuomet jie abu dalinosi Lenkija ir Europos sferomis, taigi šitie vyrai, kovodami ir liedami upes krauju už demokratijos idealus, niekad nepripažins grobuoniškos diktatorių dalybės.

Dar peranksti džiaugiasi mūsų išgamos, kurie alpsta iš baimės, kad tik Lietuva neatgautų savo laisvės.

JAU VYKDO

Amerikos «Office of War Information» praneša, kad bolševikai skubiai vykdingą «žemės reformą» Baltijos valstybėse. Bolševikų «žemės reforma» reiškia iš buvusių Lietuvos kaimų ir vienkienių darymas didelių valdžios ūkių. Kaimai suariami, suvaromi kaip gyvuliai žmonės į krūvą ir taip buvę savystovūs ūkininkai padaromi valdiško ūvaro kumečiai. Pažymėtina, kad tokius «kolchozus» valdyti, atvyksta «specialistai» iš Maskovijos gilumos ir iki dantų apsiginklavę. Kurie lietuviai priešais šitai okupantų baudžiavai, tuos tremia į Sibira arba šaudo vietoje.

LABAI DAUG SIŪLYMŲ

«Keleivis» rašo, kad pastaruoju laiku atsiradę nepaprastai daug visokių «daktarų», kurie pradėję siūlyti visokių receptus dėl nuagėtos Vokietijos.

Vienas tokių receptininkų, William Ziff siūlęs, kad po šito karo būtų paimta bent 10 milijonų vokiečių kareivių ir pasiųsta prievartos darbams į kitas valstybes.

Labai budinga, kad šitam planui pritarin «darbininkų draugai» komunistai. Mat jų «saulė» kodaisė pasakė, kad po šito karo jis

norėtų gauti vokiškų vergų, kurie dirbtų Rusijoje.

Prievartos darbus pirmasis įvedė Hitleris. Dabar už tokią vergiją ir komunistai stovi. Bet ką gi Stalinas darys su savo vergais? Nejaugi visus uždarys į koncentracijos stovyklas, baigia «Keleivis.»

LIETUVOS BYLA

Tokiu vardu anglų kalba išleido storą knygą brošiūrą, pagarsėjęs Amerikos lietuvis advokatas Bagočius. Savo brošiūroje, Bagočius kaip juristas irodo neteisėtą ir imperialistinę Sovietų smurtą prieš silpnesnius savo kaimynus ir prašo Ameriką būti teisingu sprendėju po karo. Brošiūra pasiūsta visiems Amerikos senatoriams, vyriausybės nariams, visuomenės ir spaudos atstovams.

VYKSIĄS MASKVON

Amerikos lietuvių laikraščiai rašo, kad buvęs New Yorko valstijos gubernatorius, Mr. Herbert Lehman vykatas į Maskvą pasitarti su pačiu Stalinu dėl Baltijos valstybių žmonių šelpimo. Iki šiol bolševikai neleidžia jokios pašalpos į Lietuvą pasiūsti sakydami, kad lietuviai esą jų piliečiai ir visokių jų šelpimų «pasirūpinsiant» bolševikų valdžiu.

Kaip pasiseks šio vyro misija, greitoje ateityje pamatysime.

IŠ LAIŠKO

Vienas mūsų draugijos narys tik ką gavo laišką nuo savo pažystamo, gyvenančio Naujorke. Laiške, tarp kitko rašoma:

«Amerikos lietuviai, taip tragišku Tėvynės momentu dirba išvien. Ypačiai visos mūsų srovės daug dirba «United Lithuanian Relief Fund of Amerika». Lietuvos Nepriklausomybę ginančios spaudos platiniame ir nuolatinis Washingtono durų dunksenimu, kad nebūtų užmirštas Lietuvos reikalas.

Nebūkit pesimistai o dirbkite vieningai. Lietuva vėl bus nepriklausoma, nes tam pritaria mūsų prezidentas Ruzveltas, daugumėnukštų politikos, mokslo, meno ir visuomenės vyrų. Amerika ne tam kariauja, kad vieną imperializmą paimtinti kitu.

Ar Tau Draugeli Nesakiau

Ar tau draugeli nesakiau
Ir rimtu veidu netariau,
Kad šmeruos padus «subatoj»,
Atjos Gaurila «nedėlio».

Bet tu šaipiais ir dainavai,
Koliaus migdolus sapnavai,
Dabar turi bolševiką,
Is pat Uralo kalmiką.

Prarades košę ir taukus —
Draskaisi nuo galvos plaukus,
Sakai gyventi nebalonu,
Sau su kalmiku geltonu.

Su juo išdygo «sovietai»,
Bet tau stojos baisiai riestai,
Nes ir šaukštus konfiskavo
Ir sako, kad viskas tavo

Be jų, dar ruski revkomai,
Sėikomai ir ispolkomai,
Arba ir zakmoriszborda,
O tau draugiskai per «mordą».

Už darbą katargos — duonos,
Giamį kaip grūdą aguonos
Ir tai, dar dešimtoj vietoj,
Su kortele prie sovieto.

Nusavino net aruodas,
Saucius ir molnius puodus.
Mašinas, prūdus bei gotus,
Tai tau draugeli ir rojus.

Iršiuks sau autu važiuoja,
Tau apie laisvę dainuoja,
O tu laisvas purvą brendi
Ir juodos duonos nebrandi.

Tai sako, kad «viskas mūsų»,
Bet šeturi liktai bišų,
Už tai sau džiangtis mtinguot,
Stalino «abroza» bučiuot.

Trip, stojos gadynė kita —
Lietuvių šaukis «sarmata»,
Nes buožės vardą tuoj gausi
Ir Sibiro paragausi.

Dabar pavergtoj Lietuvoj,
Pasidūrė labai mažoj:
Feodor, Icik, Jankel, Šmul,
Tugan Mirza, Vorov ir Srul.

Lietuvius jie ten «globoja»,
Nuo buržuju «ratavoja»,
Veždami turtus Rusijon,
O lietuvius Sibirijon.

Tad ir «sovietiskąja Litva»,
Nuo lietuvių išvalyta,
Yr tik Podleckis bei Gira,
Degutu kvepianti pora.

O dar visai juk nesenai,
Laisvas ir sotus gyvenai,
Turėjai darbo - litukų,
Sėno, sviesto ir kindziukų.

Jauteis laisvas kaip lietuvis,
Dabar kacapu tau darys
Ir dirbsi sveikas ar sergas,
Nes esi Stalino vergas.

Kajetonas.

Extra

Godotini piliečiai, pilietės ir mažieji pi-
liukai!

Turim didžiausią garbę apznameninti jų-
sų laimei neišpasakyto džiaugsmo naujiena,
kad Desgraciados šikšnosparnių štabas jau
nustatė vesti mus veltui į Stalino rojų. Tai
bus kaip tų žydų išvedimas iš Egipto «namų
nevalios» į pažadėtą Sibiro ar Kazakstano
žemę. Tokį šikšnosparnių nutarimą išjogė iš
nedegamos sėpos, Raulas Zbediejus ir atei-
nantiame — Laisvosios Lietuvos — numery
papasakos žodis žodiu.

Tokiam istoriniam raudonsmurglių išvy-
kimui iš «namų nevalios», Urugvajaus lietu-
viskiais «mučelnikais», vedovausias, Šliomkė
Šmugelman, o Argentinos, Ivan Durakov
Eitutis. Taigi nepraleiskite neperskaitytį sekan-
čio «Laisvosios Lietuvos» numerio.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-55

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

Foto Arte "ESBA"

Cia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

ORECIA 3432 — CERRO — Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJŪNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA

MONTEVIDEO

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS

SCESNULEVICIŲ

calle Vizcaya 4149, esq. Berna,
Cerro.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.

Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.

Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Raffo 475-

Teléfono 22-55-05.

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas su ilgą "Duplex" sistema Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skybelių ir kostiumų. Nematomas užduymas skylių bei perplėsimų. Lietuviams nuolat: tik \$1.50 kostiumo išvalymas ir išprošymas.

Centralinis Namai:

calle EJIDO 1241 Tel. 91-9-10

skyrus ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Paruoda laikrodžius, žiedus brangakmenis, fantazijas, auksu išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-52

Restaurant y Pensión Gran Bretaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266

Telefono: 8-39-05

U. L. Kultūros Draugija

calle Rio de Janeiro 4001, Cerro
Montevideo

Nuomuoja savo patalpas:

Parenginams, vestuvėms, banketams, pu-
prasčiems šokiais, susitikimams ir pas-
kalto ms. Dėl sąlygų, galima kreiptis kreiv-
vienų dieną, draugijos raštiškai:

c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Užsiprenumeruokite Chicagos liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 metų Urvajaus metams.

1750 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urvajuje, turintis Elektros Stoties teisę.

Atlieka:

Visas elektros įrengimus ir pataisymus.
Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. Velsen 4470, Malvijas.

Telefonas: -- 40.23.39. --

KAUNAS

Pieniinė ir Alinė

Andrius Alerkos

**c. Bogota 4001, esq. Belgica
CERRO.**

Vi comer sveži produktai, ekonomiškos
kainos, skubus patarnavimas. Pasitinkit.

Cesna Radio

Adolfas Česna
— Radio Technikas —

Gamina radijo aparatus ir tai o sentus, rū-
pestingai ir priemonėmis kainomis. Par-
duoda ir išsimokėjimu.

C. San Fructuoso: 1827.

Montevideo.

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

Pieninė — Bar — Almasenas
calle **Berna** 1800,

Villa del Cerro

Telefonas: — 22.11.94. —

Kamionių perkraustymui kiekvieną pa-
reikalavimu, įvairūs pieno ir kiti maisto pro-
duktai, vietos bei užsienio gėrimai, ekono-
miškos kainos, skubus ir sąžiningas tarnau-
vimas! Mūsų yra Ceros lietuvių užėiga.

Laikrodininkas - Fotografas

Vladas Markevičius.

c. Ituzaingó 1276

Montevideo

Taiso laikrodžius ir doro fotografijų p-
dinius pažeidus bei atėjimais dažais, pi-
giai, skubai ir gerai.

AR ZINOTE KĄ RAŠO

“KELEIVIS”

AR ZINOTE, kodėl vieni ji geria, kitai kei-
kia, bet visi mėgstamą šeimyną?

„KELEIVIS“ žinomas mėgsta dėl to, kad jis
niekada nepataikauja ir nesibijo teisybę skelbti
Žmonių nuolatinius ir apgavikus įsiai lupu
be jokia pasigailejimo.

Be to, tame rasi visojų patarimų, pamoki-
nimų, žinių, etių, įdomių patenčių ir žinių
iš viso pasaulio.

Kainuoja tik \$2.50 metams.

Adresas toks:

“KELEIVIS”

656 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.